

شناسایی و ارزیابی درختان مرکبات دارای تنوع ژنتیکی بارز در باغات استان هرمزگان

شکراه حاجی وند- یونس ابراهیمی

چکیده: ذخایر توارثی گیاهی بخش مهمی از منابع ملی کشورها می باشد که می تواند در تبادل ژرم پلاسما و دورگ گیری به منظور تهیه پایه و ارقام تجاری به کار رود. از ذخایر توارثی بعنوان مواد اولیه جهت استفاده در تحقیقات کاربردی بخصوص ایجاد مقاومت به بیماریها، سرما، و واکنش های خاکی (شوری، قلیای و خشکی) استفاده میگردد. از آنجا که استان هرمزگان سابقه طولانی در کشت و پرورش مرکبات دارد و تنها روش احداث باغهای مرکبات در گذشته کشت مستقیم بذر بوده لذا به دلیل خاصیت آلوگامی (دگرگشتی) دورگهای طبیعی دارای تنوع ژنتیکی بارز در سطح باغهای استان به وجود آمده است. به منظور جمع آوری و شناسایی و جمع آوری درختان مرکبات که دارای تنوع ژنتیکی بودند طرحی در سال های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۳ به مرحله اجرا درآمد. در این طرح که به مدت پنج سال به طول انجامید با فرا رسیدن فصل گلدهی و میوه دهی ارقام مختلف، ضمن بازدید از باغات منطقه و شناسایی ارقام موجود که دارای تفاوت های بارزی بودند شناسایی و کد گذاری گردیدند و با تهیه پیوندک و انتقال آن بر روی پایه های مناسب منطقه تعداد ۵ اصله از هر رقم در کلکسیون ذخایر توارثی ایستگاه تحقیقات کشاورزی میناب نگهداری شد. اجرای این طرح منجر به شناسایی تعداد ۴۲ دورگ طبیعی مرکبات گردید که از بین دورگهای شناسایی شده تعداد دورگ که دارای ارزش تجاری دارند شامل لایم کدویی با کد CI دارای رشد خزنده (به نظر میرسد متحمل به بیماری جاروک لیمو ترش باشد هر چند نیاز به بررسی بیشتر و تست PCR دارد که در قالب طرح جدید در حال انجام است). یا مرکب با کد M 4 دارای تحمل به شرایط نامناسب خاک مثل شورایی می باشد که به عنوان پایه جدید در طرح بررسی پایه ها مرکبات در مناطق جنوب در قالب طرح جدید در حال بررسی است.